

NATUURINCLUSIEF BOUWEN (INCL. ONGESCHIKT MAKEN)

TEUN VAN BEUNINGEN

TOM TOEBES

Kennismiddag Bouwbesluit

Workshop natuurinclusief bouwen
- inclusief natuurvrij maken

Wat is er aan de hand?

- Nederland...te klein?
- Versnippering
- Verstedelijking
- Waar is ruimte?
- Cultuurvolgers
- Exoten
- En de rest?

Natuur past zich aan

- Stad is een 'nieuw' ecosysteem
 - Rotswand = gebouw
 - Strand = dak
 - Bloemenweide = tuin of park
- Afval = voedsel
- Van natuurlijke gebieden naar de stad

Waarom dan natuurinclusief bouwen?

1. Biodiversiteit
2. Klimaatverandering
3. (mentale) Gezondheid

Biodiversiteit

- Soortenrijkdom
- Onderlinge afhankelijkheid
- Grote diversiteit = beter bestand tegen verandering
- Sterke afname
- Oorzaak?
- Generalisten vs. specialisten

Klimaatverandering

- Extreem weer
 - Lang droog – veel regen in korte tijd
- Hittestress
- Wateroverlast

Atlas Leefomgeving

Home Kaarten Nieuws Meer weten Meedoen Evenementen

Wateroverlast in de stad

WAGENINGEN UNIVERSITY & RESEARCH

The diagram is split into two panels. The left panel, titled 'Huidige en toekomstige problemen', shows a city street during a rainstorm. Rain is falling on a paved area with buildings and a road. Labels indicate 'Overstromingen' (flooding) on the sidewalk, 'Inklinking van de bodem' (ground subsidence) near a building, and 'Overvolle riolen' (overflowing sewers) in a trench. A note above says 'Toegenomen kans op piekbuien' (increased chance of rain spikes). The right panel, titled 'Natuurlijke oplossingen', shows the same city street but with green roofs, trees, and permeable surfaces. Labels indicate 'Groene (dak)tuinen en gevels' (green roofs and facades), 'Meer beplanting' (more planting), and 'Waterbergingsgebieden' (water retention areas). A note above says 'Minder bestrating' (less paving).

Huidige en toekomstige problemen

Toegenomen kans op piekbuien

Overstromingen

Inklinking van de bodem

Overvolle riolen

Natuurlijke oplossingen

Groene (dak)tuinen en gevels

Meer beplanting

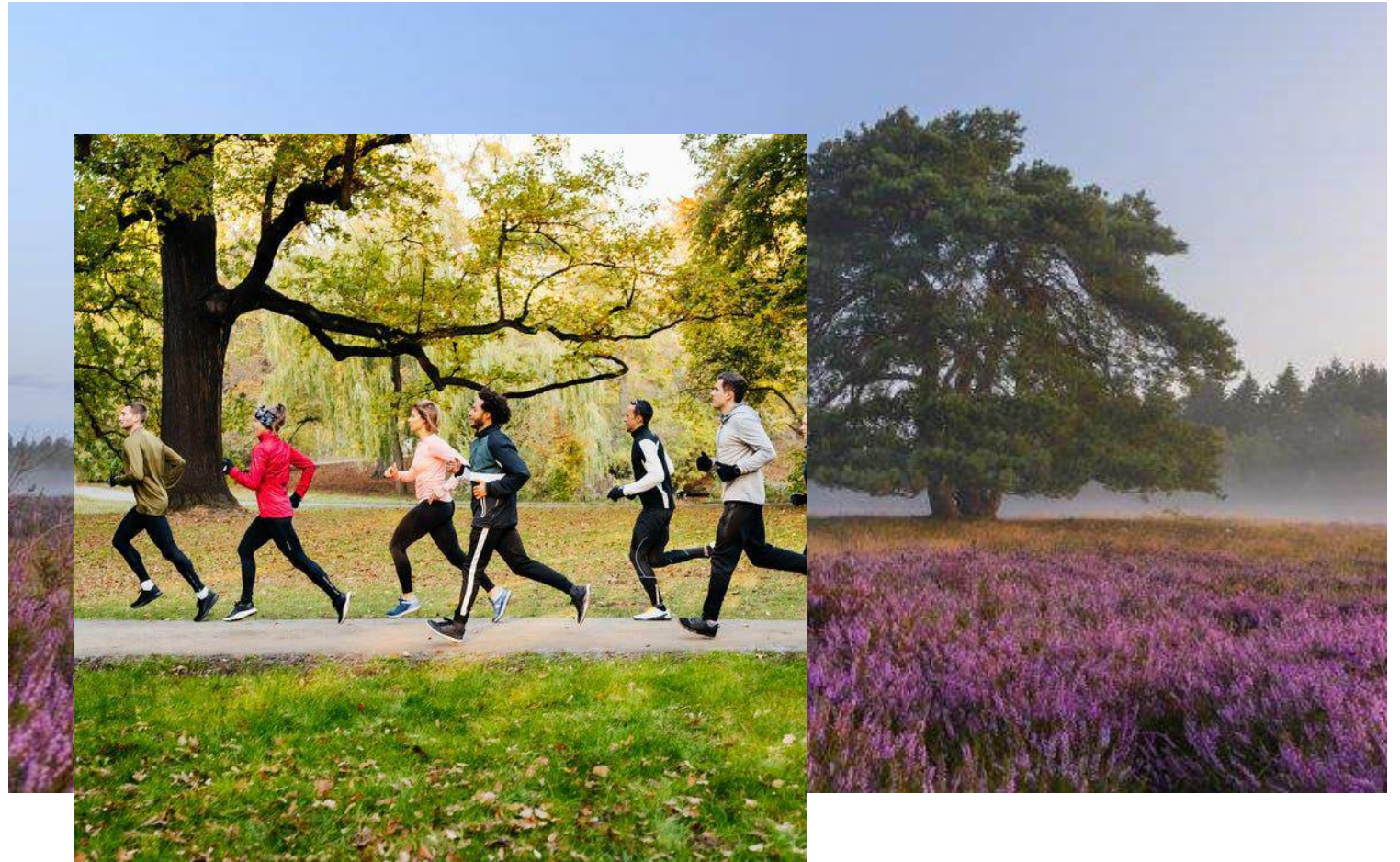
Waterbergingsgebieden

Minder bestrating

(mentale) Gezondheid

- Ontspannen
- Sociale contacten
- Sporten

Verduurzaming

- Belangrijk vanwege klimaatverandering
- Isoleren
 - Vleermuizen
 - Huismussen
 - Gierzwaluwen
- Spouwmuur-/dakisolatie
- Belangen kunnen botsen
 - Spagaat tussen klimaat en biodiversiteit

Mitigatie & Compensatie

- Voorbeeld vleermuizen:
 - Mitigatie – (tijdelijke) kasten ophangen
 - Natuur vrij maken - exclusion flaps
 - “Wel eruit, niet meer erin”
 - Compensatie - kasten inbouwen (blijvend)
 - Resultaat: Duurzame situatie

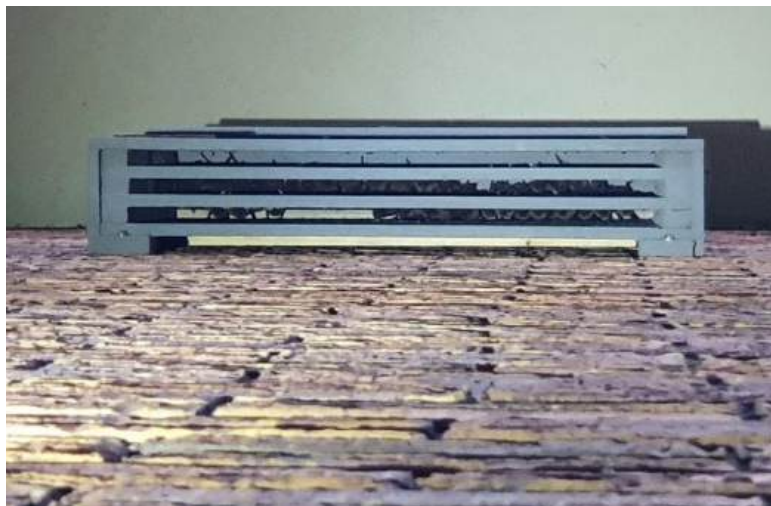
Hoe bouwen we natuurinclusief?

- Voortplantingsplekken aanbieden
 - Nestkasten
 - Insectenhotels
 - Poelen
- Verbindingselementen
 - Bomenrijen
 - (gemengde) Hagen
 - Bermen
- Schuilplaatsen
- Drinkplaatsen
- Voedselvoorziening

Voortplantingskasten

In gevel weggewerkte kasten

Kasten tegen gevel, of in bomen

Insectenhotels

Let op succes verhogende factoren!

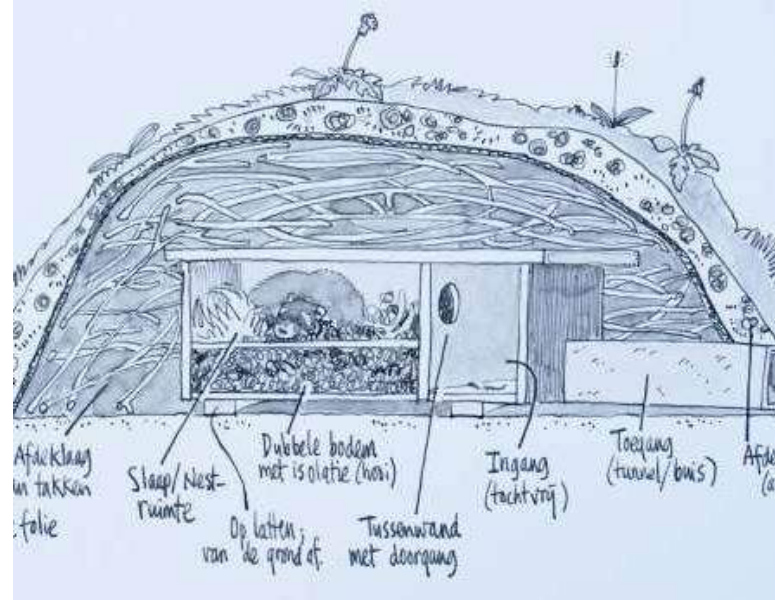
Maatregelen amfibieën

- Natuurvriendelijke poel/oever
- Verkeersslachtoffers
- Randverliezen in kolken/putten
- Landhabitat
- Voldoende voedsel

Maatregelen grondgebonden dieren

Voortplantings- en schuilplekken (kast of hoop)

Lijnvormige structuren (hagen of takkenrillen) = verbindingzones

Hoe bouwen we natuurinclusief?

- *Méér* groen
 - Inheemse beplanting
 - Groene gevels
 - Groene daken
 - Geveltuintjes
 - Parken
 - Stapstenen/corridors
- Beheer van groen *veranderen*
 - Gefaseerd beheren
 - Niet alles weghalen
 - Verschrallen/afvoeren
 - Beschermen

Meer groen

- 'Mooie' planten
- Exoten
- Inheemse beplanting
 - ecologische waardevoller!

Echte heemst
Althaea officinalis
Kaasjeskruiddikkopje

Echte valerian
Valeriana officinalis
Woudparelmoervlinder

Eenarig wollegras
Eriophorum vaginatum
Veenhooibeestje

Ganzerik
Potentilla spec.
Witgezoomd spikkeldikopje, groot spikkeldikopje, voorjaarsspikkeldikopje

Geel zonneroosje
Helianthemum nummularium
Groot spikkeldikopje

Geranium
Pelargonium sp.
Geraniumblauwtje

Gestreepte witbol
Holcus lanatus
Geelsprietdikopje, groot dikkopje

Gevinde kortsteel
Brachypodium pinnatum
Dwergdikopje

Gewone reigersbek
Erodium cicutarium
Bruin blauwtje

Gewoon reukgras
Anthoxanthum odoratum
Bruin zandooije

Gewoon struisgras
Agrostis capillaris
Oranje zandooije

Grauwe wilg
Salix cinerea
Grote weerschijnvlinder

Grote brandnetel
Urtica dioica
Atalanta, dagpauwoog, kleine vos, gehakelde aurelia, landkaartje

Grote kattenstaart
Lythrum salicaria
Boomblauwtje

Grote pimpernel
Sanguisorba officinalis
Donker pimpernelblauwtje, pimpernelblauwtje

Grote tijm
Thymus pulegioides
Tijmblauwtje

Grote vossenstaart
Alopecurus pratensis
Koevinkje

Gulden sleutelbloem
Primula veris
Sleutelbloemvlinder

Hengel
Melampyrum pratense
Bosparelmoervlinder

Hennegras
Calamagrostis canescens
Spiegeldikopje, bont dikkopje

Hondsviooltje
Viola canina
Grote parelmoervlinder, zilveren maan, duinparelmoervlinder, zilvertiek, bosrandparelmoervlinder

Hop
Humulus lupulus
Gehakelde aurelia

Hopklaver
Medicago lupulina
Icarusblauwtje, staartblauwtje

Huist
Ilex aquifolium
Boomblauwtje

Iep
Ulmus spec.
Iepenpage, grote vos

Kaasjeskruid
Malva spec.
Kaasjeskruiddikkopje

Kale jonker
Cirsium palustre
Distelvlinder

Kamgras
Cynosurus cristatus
Dambordje, argusvlinder

Kleine ooievaarsbek
Geranium pusillum
Bruin blauwtje

Meer groen

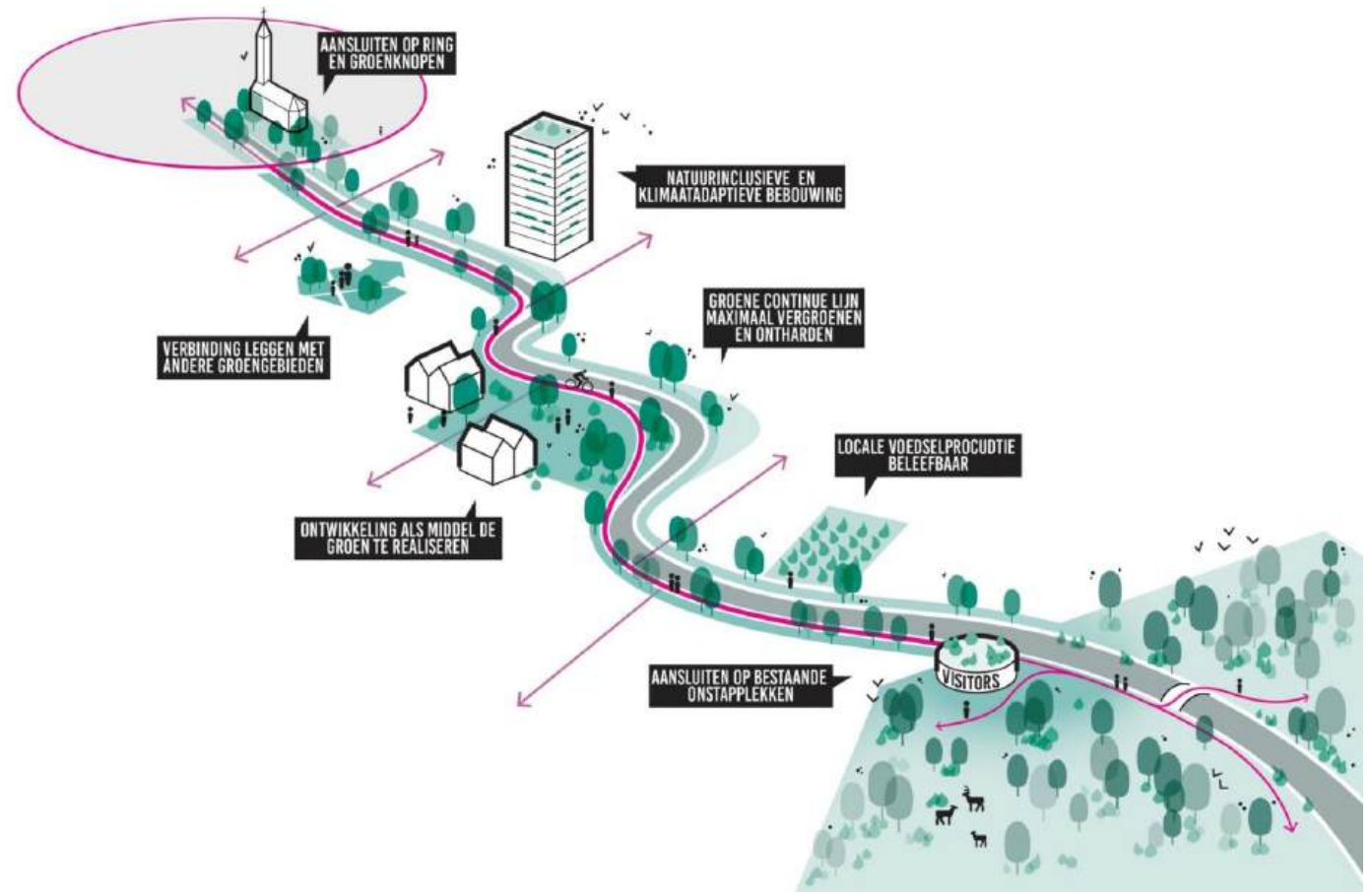
- Inheemse beplanting
- Groene gevels
- Groene daken

Meer groen

- Inheemse beplanting
- Groene gevel
- Groen dak
- Geveltuintjes
- Stapstenen

Beheer aanpassen

- Beschermen
- Gefaseerd maaien
- Niet alles ineens weg
 - insecten!
- Afvoeren = verschralen

Aan de slag?

- Kosten
- Plek?
- Validatie

- Subsidies
 - Overheid
 - Gemeente

- Keurmerken
 - BREEAM
 - GPR
 - LEED

- Puntensysteem

Aan de slag!

- Begeleiding
- Advies
- Afstemmen
 - Combinatie
 - Ecosysteem in het klein
- Monitoren
- Onderhoud

